

مقدمه

در دنیای سرمایه‌گذاری و خصوصاً بورس ایران، اصطلاحاتی مانند سهام دلاری و سهام ریالی بارها به گوش می‌خورند. شناخت این دو نوع سهام و تفاوت هایشان، به ویژه در شرایط اقتصادی مختلف، می‌تواند نقش بسزایی در تصمیمات سرمایه‌گذاری داشته باشد. در این مطلب، به بررسی تفاوت‌های این دو نوع سهام پرداخته و نگاهی به ویژگی‌ها، مزایا و معایب هر یک خواهیم انداخت.

سهام دلاری چیست؟

سهام دلاری به سهام شرکت‌هایی گفته می‌شود که درآمد اصلی آن‌ها به دلار محاسبه می‌شود. این شرکت‌ها معمولاً صادرات محور هستند و محصولات یا خدمات خود را به خارج از کشور می‌فروشند. در نتیجه، درآمد آن‌ها به ارز خارجی و عمدتاً دلار آمریکا دریافت می‌شود. این نوع شرکت‌ها اغلب در صنایع نفت و گاز، پتروشیمی، فلزات اساسی و معدنی فعالیت دارند. یکی از ویژگی‌های مهم سهام دلاری این است که با افزایش نرخ دلار، درآمد و سودآوری این شرکت‌ها نیز افزایش می‌یابد، زیرا هزینه‌های تولیدشان غالباً به ریال است و درآمد به دلار کسب می‌کنند. دقت داشته باشید که نرخ دلار محاسباتی چنین شرکت‌هایی نرخ دلار بازار آزاد نیست، بلکه مبنای محاسبات نرخ دلار نیما است که همواره پایین‌تر از نرخ بازار آزاد می‌باشد.

از نمونه‌های بارز سهام دلاری می‌توان به شرکت‌های پالایش نفت تهران (شتران)، پالایش نفت تبریز (شبریز)، صنایع معدنی چادرملو (کچاد)، فولاد مبارکه اصفهان (فولاد) و پتروشیمی پردیس (شپدیس) اشاره کرد. این شرکت‌ها با توجه به وابستگی‌شان به نرخ ارز، در دوره‌های افزایش نرخ دلار، رشد قابل توجهی را تجربه می‌کنند. می‌توان از طریق تحلیل حساسیت اقدام به محاسبه تأثیرپذیری سود شرکت‌ها به ازای یک درصد تغییر در نرخ دلار نمود.

سهام ریالی چیست؟

سهام ریالی به سهام شرکت‌هایی گفته می‌شود که درآمد آن‌ها به ریال است و فروش محصولات یا خدماتشان در داخل کشور صورت می‌گیرد. این شرکت‌ها اغلب وابسته به بازار داخلی بوده و هزینه‌های تولید آن‌ها از ریال یا دلار تأثیر می‌گیرد. این وضعیت موجب می‌شود که در صورت افزایش نرخ دلار، هزینه‌های تولید این شرکت‌ها بالا رفته و حاشیه سود آن‌ها کاهش یابد، زیرا توان افزایش قیمت محصولات به میزان رشد دلار را ندارند. به عبارتی دیگر هر شرکتی که فروش داخلی داشته باشد و ارزی بابت فروش خود دریافت نکند را سهام ریالی بر می‌شماریم.

از جمله شرکت‌های با سهام ریالی می‌توان به صنایع غذایی، دامپروری و زراعتی، بانک‌ها و بیمه‌ها اشاره کرد. به عنوان مثال، شرکت‌های غذایی مثل شیر پگاه، بانک‌های بزرگی مثل بانک تجارت (وتجارت) و بیمه‌هایی مانند بیمه ملت (ملت) نمونه‌های بارز سهام ریالی هستند. این شرکت‌ها عمدتاً در بازار داخلی فعالیت می‌کنند و در زمان ثبات نسبی ارز و یا کاهش نرخ آن، عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند.

برخی از شرکت‌های دلاری

شرکت‌های صادرات محور که درآمد اصلی آن‌ها به دلار است، به عنوان سهام دلاری شناخته می‌شوند. در زیر به چند نمونه از این شرکت‌ها اشاره می‌کنیم:

۱. پالایش نفت تهران (شتران): یکی از بزرگترین شرکت‌های پالایشی ایران که محصولات خود را به خارج از کشور صادر می‌کند.
۲. صنایع معدنی چادرملو (کچاد): شرکت فعال در زمینه استخراج و فرآوری سنگ آهن که بخش عمده‌ای از محصولات خود را صادر می‌کند.
۳. فولاد مبارکه اصفهان (فولاد): یکی از بزرگترین تولیدکنندگان فولاد در منطقه که محصولات خود را به بازارهای جهانی عرضه می‌کند.
۴. پتروشیمی پردیس (شپدیس): یکی از بزرگترین تولیدکنندگان محصولات پتروشیمی که بخش عمده‌ای از تولیدات خود را صادر می‌کند.

برخی از شرکت‌های ریالی

شرکت‌های داخلی که درآمدشان به ریال است و هزینه‌های تولیدشان به دلار یا ریال محاسبه می‌شود، به عنوان سهام ریالی شناخته می‌شوند. برخی از این شرکت‌ها عبارتند از:

۱. شیر پگاه (غپادر): یکی از بزرگترین تولیدکنندگان محصولات لبنی در ایران که تمامی فروش خود را در داخل کشور انجام می‌دهد.
۲. بانک تجارت (وتجارت): یکی از بزرگترین بانک‌های ایران که خدمات خود را در داخل کشور ارائه می‌دهد.
۳. بیمه ملت (ملت): شرکت بیمه‌ای که خدمات متنوعی را در داخل کشور به مشتریان ارائه می‌دهد.
۴. گروه صنایع غذایی مینو (غصینو): یکی از بزرگترین شرکت‌های غذایی که محصولاتش را به بازار داخلی عرضه می‌کند.

دلاری بهتر است یا ریالی؟

اینکه سهام دلاری بهتر است یا ریالی، به شرایط اقتصادی و نرخ ارز بستگی دارد. در شرایطی که نرخ دلار در حال افزایش است، سهام دلاری پتانسیل بیشتری برای رشد دارد. زیرا با افزایش نرخ دلار، درآمد این شرکت‌ها افزایش یافته و سودآوری آن‌ها بیشتر می‌شود. اما در شرایطی که نرخ ارز ثابت است یا کاهش می‌یابد، سهام ریالی عملکرد بهتری خواهد داشت. زیرا در این حالت، هزینه‌های تولید شرکت‌های ریالی کاهش یافته و حاشیه سود آن‌ها افزایش می‌یابد.

برای مثال، در دوره‌های تورمی که ارزش ریال نسبت به دلار کاهش می‌یابد، سهام دلاری معمولاً گزینه مناسبی برای سرمایه‌گذاری هستند. این شرکت‌ها با افزایش نرخ دلار، درآمدهایشان به شدت افزایش یافته و این امر موجب افزایش قیمت سهام آن‌ها می‌شود. اما در دوره‌های رکود یا ثبات نسبی ارز، سهام ریالی به دلیل کاهش هزینه‌های تولید و افزایش حاشیه سود، جذابیت بیشتری برای سرمایه‌گذاری دارند.

سخن آخر

سرمایه‌گذاری در سهام دلاری یا ریالی بستگی به شرایط اقتصادی و اهداف سرمایه‌گذار دارد. در دوره‌های افزایش نرخ دلار، سهام دلاری با توجه به افزایش درآمدهای ارزی و حاشیه سود بالا، گزینه مناسبی هستند. در مقابل، در دوره‌های ثبات یا کاهش نرخ ارز، سهام ریالی به دلیل کاهش هزینه‌های تولید و افزایش حاشیه سود، جذاب‌تر خواهند بود.

بهترین استراتژی برای کاهش ریسک و افزایش بازدهی، تنوع‌بخشی به پرتفوی سرمایه‌گذاری است. ترکیب سهام دلاری و ریالی می‌تواند از ریسک‌های ناشی از نوسانات نرخ ارز کاسته و بازدهی متوازی را برای سرمایه‌گذار فراهم کند. به همین دلیل، بررسی دقیق شرایط اقتصادی و تحلیل بنیادین هر سهم، نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری دارد.

دریافت کد بورسی